Izhaja:
10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:
za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XI. | V Celovcu, 10. maja 1892. | Štev. 13.

Tretji občni zbor

„katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ dné 27. aprila 1892.

Predseduje g. deželni poslanec Gregor Einspieler; vlado zastopa g. c. k. okrajni komisar Kremenšek iz Velikovca. Predsednik pozdravi navzoče, kterih je došlo vkljub slabemu vremenu okoli 300, ter omeni, da je ta obilna udeležba na čast društvu, pa tudi udom samim. Društvo je imelo v zadnjem letu težavno nalogo: posredovalo je pri volitvah, pri nabiranju šolskih prošenj in pri ustanovi posojilnic. Društvo je delovalo v katoliškem duhu, po geslu: „vse za vero, domovino in cesarja!“ Na to prevzame predsedništvo g. podpredsednik V. Legat, in g. Einspieler poroča o svojem delovanju v deželnem zboru. Po zadnjem proračunu potrebuje dežela en milijon in dva in šestdeset tisoč goldinarjev, ima pa le 222.000 goldinarjev, toraj primanjkuje osemsto in štirideset tisoč gld., ki se bodo dobili z dacom od vina, mošta in mesa, in s priklado na direktne davke (kakor smo v „Miru“ že poročali). Za šole se bo porabilo štiristo in devetinsedemdeset tisoč gld., to je veliko in tem bolj občutljivo za Slovence, ker nemajo takih šol, kakoršnih si želijo. Govornik nadaljuje, da sta se on in g. Muri pri šolskem razgovoru potegnila za slovensko šolo, seveda brez uspeha. Vendar so nasprotniki priznali, da so naše tirjatve postavne; tudi ni bilo več tako hudega nasprotovanja, kakor lani; upati je toraj, da se morda s časoma na bolje obrne. — Za ceste se je dovolilo 132.000, za vodne stavbe 114.000, za kmetijsko družbo 7600 gld. Govornik obžaluje, da koroška kmetijska družba noče nič storiti za kmetijski pouk tistih kmetovalcev, ki ne znajo nič ali le malo nemško. Zato so slovenski kmetovalci nevoljni na družbo in jih je že več izstopilo iz nje, 50 se jih je naročilo na „Kmetovalca“, ki ga izdaja kranjska kmetijska družba, 11 jih je pa pristopilo h kranjski družbi. „Kmetovalec“ je izvrstno pisan, da se kmet lahko mnogo nauči iz njega, izhaja po dvakrat na mesec in velja za Korošce 1 gld. na leto. — Govornik potoži, da so zgornji Korošci kakor Poljaki v državnem zboru, da hočejo zmirom kaj imeti in deželo na pomoč kličejo, ker jim hudourniki vedne škode in sitnosti napravljajo. Dobro pa je to, da deželni zbor za Dravske stavbe noče nič več dati. — Hvale vreden je bil tudi sklep deželnega zbora, vlado prositi, da naj ruska in rumunska meja zaprta ostane, ker so tam zmirom živinske bolezni, ki se rade tudi k nam zatrosijo, če je meja za živino odprta. Mesarji so sicer prosili, naj se meja odpre, ker upajo, da bodo potem živinske cene padle, pa ravno to bi bil hud udarec za našega kmeta, ki zdaj pri živini še največ zasluži. — Ustanova deželne zavarovalnice se je odložila do tje, da državni zbor sklene o tem potrebno postavo. — Deželni zbor je nadalje sklenil postavo, da se „likof“ pred šmihelico ne sme ne dajati, ne jemati; kdor nasproti ravna, se bo kaznoval. To bo imelo svojo dobro stran, pa tudi svoje sitnosti, ker bo moral vsak posel k županu po listek iti, nekteri imajo daleč do župana, županstva pa tudi ne bodo vesela tega novega dela. Govornik konča z besedami: „V deželnem zboru ne moreva g. Muri in jaz v narodnem oziru nič doseči, vendar sediva tam kot živi priči, da Slovenci na Koroškem še živijo.“ (Burno odobravanje in živio-klici.)

Posestnik M. Butij iz Vočila stavi dva predloga: 1. naj zbor svojo prisrčno zahvalo izreče g. poljedelskemu ministru grofu Falkenhaynu, ker je dovolil, da sme tajnik c. k. kranjske kmetijske družbe v Ljubljani g. Gustav Pirc na tem shodu poučevati zbrane društvenike in goste o kmetijstvu; in 2. naj se vis. c. k. poljedelsko ministerstvo naprosi, da društvu nakloni državno podporo, ki se bo porabila za kmetijski pouk v slovenskem jeziku. Prvi predlog se sprejme soglasno in z živio-klici na ministra grofa Falkenhayna. Zastran druzega predloga pa se izreče g. podpredsednik Legat, da ta stvar potrebuje resnega prevdarka, zato on predlaga, naj se cela zadeva izroči odboru, da on potrebno ukrene. Predlog g. Legata se na to soglasno potrdi.

Gosp. blagajnik Fr. Treiber poroča o denarnem stanju. Dohodki: Ostanek iz prejšnjega leta 70 gld., udnine 133 gld., prostovoljnih daril 287 gld., za prodane knjižice 16 gld. 98 kr., skupaj 506 gld. 98 kr. Troški: za tiskovine 237 gld. 80 kr., za pravde, prošnje, listnine, poštnino itd. 218 gld. 7 kr., skup 455 gld. 87 kr.; ostane toraj v blagajnici 51 gld. 11 kr. Govornik zahvali vse dobrotnike in ude, obžaluje pa ob enem, da iz nekterih krajev nič ne pošljejo udnine; priporočati bi morda bilo, da se vpeljejo nabiralne knjižice. Potem omenja katoliškega shoda, ki se bo letos vršil v Ljubljani, in priporoča, naj bi se tudi Korošci v obilnem številu udeležili tega shoda.

Posestnik Butij pravi, da so take nabiralne knjižice že vpeljane pri Beljaški podružnici sv. Cirila in Metoda, in stavi predlog, naj se vpeljejo tudi pri političnem društvu.

Predsednik misli, da bo najbolje, ako se ta zadeva odboru prepusti, čemur nihče ne ugovarja. Zastran slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani omeni predsednik, da se bo v časnikih že naznanilo, kdaj se bo vršil in kako bi se ga Korošci najložeje udeležili.

Gosp. tajnik A. Žak poroča potem o delovanju društva. Odbor je imel 8 sej; posebno živahni so bili razgovori o šolskih prošnjah. Društvo je napravilo dva javna shoda, namreč cesarsko veselico na Plešivcu in shod v Prevaljah. Na cesarsko veselico je ukljub slabemu vremenu došlo blizo 400 oseb. Gosp. R. je v navdušenem, izvrstnem govoru proslavljal svitlega cesarja. Gosp. nadučitelj Ribnikar iz Logatca je kaj lepo in lahko umljivo govoril o sadjarstvu. Slovenski pevci pa so zborovalce navduševali z ubranim petjem. Večerni kres in umetalni ogenj je žal dež zabranil. Največe zasluge za to slavnost ima g. odbornik M. Prosekar p. d. Razaj, na čigar zemljišču se je slavnost vršila, in ki je tudi vse potrebno priskrbel. Na shod v Prevaljah je došlo kakih 150 volilcev. Tam je gosp. deželni poslanec Einspieler poročal o svojem delovanju v deželnem zboru; g. Legat je govoril o političnem položaju; in potem spet g. Einspieler o ljudski šoli. Slovenskim državnim poslancem se je izrekla zahvala, kakor tudi tirolskemu poslancu Zallingerju, ki je v delegacijah branil pravice sv. Očeta papeža. — Društvo se je največ brigalo za šolo, ker to je podlaga omike in napredka. Nabralo je 33 šolskih prošenj, dalo natisniti več potrebnih šolskih in znanstvenih knjižic, ter vsled sklepa II. občnega zbora odposlalo deputacijo na Dunaj, ki ni bila brez uspeha.

Zdaj so se začeli nabirati letni doneski in se je nabrala precejšna svota.

Pri volitvi novega odbora se po predlogu g. Kanduta stari odbor soglasno zopet izvoli. Gosp.

Združenje Slovencev.

(Dalje.)

Omeniti pa je treba, da se Hunci („pasjeglavce“ so jih Slovenci imenovali) niso za vselej umaknili, ampak le na Ogersko so se nazaj zavlekli, in od tam so neprenehoma nadlegovali in napadali Slovence ali „Korošane“, kakor so se takrat imenovali. Po teh neprestanih bojih z Hunci in Obri so bili Slovenci že tako upehani in oslabljeni, da je vojvoda Borut l. 750 po Kr. Bavarce zoper divjake na pomoč poklical. Bavarci so res prišli in združeni s Slovenci premagali Hunce. Toda zdaj je Bavarski vojvoda na noge stopil in Boruta prisilil, da je njega (Bavarca) priznal kot vrhovnega gospodarja čez Korotan. S tem je bila uničena neodvisnost naše domovine. Borut je sicer vojvoda ostal, pa bil je le nekak „bavarski namestnik“. Da bi Boruta še bolj v strahu obdržal, vzel je Bavarec njegovega sina Karasta (Gorazda) in sinovca Hotemara (Kajtimara) seboj na Bavarsko. Zavolj tega so pa Slovenci vendar še nekaj časa združeni ostali. Dokler je imel Korotan še svoje slovenske navidezne vladarje, tako dolgo so Bavarci še celega pustili. Pa dolgo menda ni bilo, in Bavarci, ali pa morda Franki, pod kterih oblast so Bavarci prišli, so slovenske kneze čisto odpravili. Ktero leto se je to zgodilo in kdo je bil zadnji slovenski vojvoda, to nam je do zdaj še nejasno. Ko so bili slovenski knezi odpravljeni, še le takrat so začeli nemški knezi in grofi ubogi Korotan razkosávati, cepiti in med seboj deliti. Le en majhen kos je obdržal ime „Carinthia“, ki nekoliko spominja na staro „Carantanio“; gorenji Korotan so po reki „Steyer“ krstili „Steyermark“; severo-zapadni del so vzeli tirolski grofi; v savinjski dolini in tam okoli so gospodovali Celjski grofi; gorenjsko stran so imenovali kar „Mark“, kar je po slovensko „krajina“, in iz tega je nastala slovenska beseda „Kranjsko“ (pravilno: „Krajinsko“ ali „Krajna“) in nemška „Krain“. Glavno mesto te krajine ali „marke“ je bil Kranj (Krainburg); dolenjsko stran so imenovali „windische Mark“, od todi je še zdaj beseda „Mahrwein“ t. j. „Markwein“ (vino iz slovenske krajine“); na jugozapadu pa so se utaborili goriški in furlanski grofi, ki so bili pa vsi Nemci. Ali je tudi Istra spadala pod Korotan, o tem nemamo nobenih podatkov v rokah; sodili bi pa tako, da je bila severna Istra, kjer se še zdaj slovensko govori, združena z drugimi Slovenci, južna Istra pa je bila skalnata, nerodovitna in malo obljudena, toraj so se v 7. stoletju Hrvatje tam naselili, česar jim nihče ni branil, ker Slovenci se niso dosti zmenili za puste kraje.

Ako se tedaj Slovenci potegujemo za združenje naših pokrajin, ne tirjamo nič novega, ampak le to, kar je že včasih združeno bilo. Kar pa nasprotno Nemci imenujejo „zgodovinsko“, to ima več samovoljnega in posiljenega na sebi, kakor pa „zgodovinskega“. Nova imena „Steiermark“, „Krain“, „Grafschaft Görz“, „windische Mark“ itd. niso nastala iz zgodovinskega razvoja, ampak kar čez noč in brez vse potrebe. Če so ta imena tako „zgodovinsko sveta“, zakaj pa ne obnovijo dežel „Grafschaft Cilli“ in „Windische Mark“, ki so zgodovinsko ravno toliko utemeljene, kolikor „Steiermark“ ali pa „Krain“ ali pa „Görz“? Kakor volkovi konja trgajo, kterega so umorili, in vsak svoj kos utrga iz telesa, tako so nemški grofi raztrgali ubogi Korotan in vsakemu kosu dali drugo ime, in tem imenom hočejo zdaj zgodovinsko svetost pripisovati! Nam se pa beseda „Korotan“ bolj zgodovinska zdi, kajti pod tem imenom so bili Slovenci nad 300 let združeni v eni neodvisni, svobodni državi.

Ko so bili Slovenci že več stoletij ločeni, pozabili so na svoje skupno ime „Korošanov“ (le Korošci so ga še obdržali), in začeli se „Štajerce“ in „Kranjce“ imenovati. Nasproti tujcem pa so se imenovali „Slovence“, to je, „Slovane, Slavjane“.

Sedanja slovenska domovina pa ni več tako velika, kakor je bil stari „Korotan“. V severne kraje so se začeli močno seliti Nemci iz Bavarske, ti so se pomešali s prvotnim prebivalstvom in mu usilili svoj jezik. Tako je prišlo, da ste Koroška in Štajerska dežela, ki ste bili obe slovenski in pod Korotansko vlado, v naših dneh že večinoma ponemčeni. V Furlaniji pa so se Slovenci polahonili, le majhen ostanek beneških Slovencev nam še priča, da mesto Videm (Udine) nema zastonj slovenskega imena.

(Dalje sledí.)

Smešničar.

Urar: „Za 4 gld. sem Vam pustil to uro, pa se Vam še predraga zdi. Pomislite vendar, da je pred enim letom veljala še 8 gld.“

Kmet: „Bom pa še eno leto počakal, morda jo dobim potem zastonj.“

Vekoslav Legat, dosedanji zaslužni podpredsednik, bi bil rad odstopil svoje častno mesto kakemu drugemu odborniku, ker je nekoliko bolehen in je tudi preobložen z drugim delom. Ker se je pa od vseh strani poudarjalo, da je tako delavne moči društvu neobhodno treba, udal se je soglasni želji in bode tudi zanaprej nadomestoval predsednika. Slava in hvala mu!

Kot računska pregledovalca se na novo izvolita g. Fr. Virnik in g. Jan. Stich p. d. Birtič.

7. točka (o deputaciji na Dunaju) izostane, ker g. deželni poslanec Fr. Muri, ki bi imel o tem poročati, zavolj obilnega snega pri Jezeru ni mogel priti ter je to s srčnimi pozdravi telegrafično naznanil.

Pri posamičnih nasvetih se oglasi g. župnik Ogriz ter predlaga, naj se zahvala izreče obema slovenskima deželnima poslancema. Nasvet se sprejme soglasno. Gosp. Skubl želi, naj se upeljejo nabiralne knjižice, ki se naj izročijo zaupnim možem. Nadalje prosi, naj bi se napravljali pogosti shodi na deželi, ker je kmetom težavno v Celovec zahajati. Tudi želi, naj se odbor potrudi, da dobimo potovalnega učitelja za kmetijstvo. Predsednik odgovori, da se bo odbor na te želje oziral. Potem sklene predsednik politični del zborovanja s trikratnim živio-klicem na svitlega cesarja, na kar zagrmijo burni živio-klici po dvorani ter se trikrat ponovijo. Gosp. provizor Rous izreče željo, naj bi se zvestoba zborovalcev telegrafično naznanila na kak način svitlemu cesarju. Zbor se po kratkem posvetovanju odloči za to, da se pošlje deputacija h gosp. deželnemu predsedniku, ter ga naprosi, da sporoči na Dunaj svitlemu cesarju lojalne čute našega slovenskega katoliško-političnega in gospodarskega društva in vseh na shodu zbranih zborovalcev. (Ta deputacija je šla drugi dan h g. deželnemu predsedniku ter bila prijazno sprejeta.)

Slednja točka je bil izvrstni poučni govor g. Pirca, ki ga v posnetku priobčimo v prihodnji številki našega lista.

O večerni „besedi“ poročamo v dopisu iz Celovca.

Koroška kmetijska družba in Slovenci.

Dné. 16. marca se je odposlalo sledeče pismo na tukajšnjo c. k. kmetijsko družbo:

„Slavna c. k. kmetijska družba za Koroško v Celovcu!

Dné 27. aprila t. l. ob 3. uri popoludne ima udano podpisano društvo svoj letni občni zbor v veliki dvorani pri „Sandwirthu“ v Celovcu in priredi istega dné večerno veselico v čast in zabavo svojih udov, zatorej se je nadejati obilne udeležbe od strani slovenskih kmetovalcev. Podpisano društvo želi to priliko porabiti in zborovalcem priskrbeti poučen govor o kaki gospodarski stroki in sicer v slovenskem jeziku, ker jih je med udi večina, ki ne umejo dovolj nemščine.

Gledé na znani odlok c. k. ministerstva za kmetijstvo od 28. januarja t. l., št. 826, naznanjen deželnemu poslancu in posestniku pri Jezeru gosp. Fr. Muri-ju od c. k. deželnega predsedništva koroškega z dopisom od dné 31. januarja t. l., št. 1614, prosimo slavni osrednji odbor c. k. kmetijske družbe najuljudneje, naj nam slavnoisti za to zborovanje takega govornika priskrbeti blagovoli, in dalje prosimo še, naj se nam vsaj do 30. marca t. l. naznani, ali bo naša prošnja uslišana ali ne, da imamo v slučaju zanikalnega odgovora še čas, si sami poučnega govornika oskrbeti. — V nadeji, da bode slavna c. k. kmetijska družba Koroška našo prošnjo blagohotno uslišala, podpisujemo se z najodličnejšim spoštovanjem udani za „katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“:

(Sledijo podpisi odbornikov.)“

Na to prošnjo je dobilo katoliško-politično in gospodarsko društvo nemšk odgovor, ki se v slovenski prestavi glasi:

„K št. 209. / preds.

Slavnemu predstojništvu „katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ v Celovcu.

Častito društveno predstojništvo! Društvena postava od 15. novembra 1867, drž. zak. št. 134 določuje v § 33. izrečno, da je političnim društvom prepovedano, v dotiko stopati z drugimi društvi, bodisi pismeno, bodisi po odposlancih. Z ozirom na to postavno določbo mislim, da osrednji odbor c. k. kmetijske družbe za Koroško nema pravice, posvetovati se o cenjenem dopisu slavnega katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem od dné 16. t. m., in čutim se žal primoranega k prošnji, naj se blagovoli omenjeni dopis nazaj vzeti. Slavnemu društvenemu predstojništvu z največim spoštovanjem udani — dr. Edlmann l. r., predsednik c. k. kmetijske družbe za Koroško.“

Na to se je odbor katoliško-političnega društva zaupljivo obrnil naravnost do njega svetlosti gospoda poljedelskega ministra grofa Falkenhayna s prošnjo, naj bi dovolil, da pride gospod Pirc, tajnik c. k. kranjske kmetijske družbe dné 27. aprila v Celovec k zborovanju katoliško-političnega društva ter naj naše kmetovalce nekoliko pouči v gospodarstvu.

Minister Falkenhayn nam je bil vedno prijazen in je to pokazal tudi v tem slučaju. Pisal je namreč nemudoma v Ljubljano, da nema nič proti temu, ako gre g. Pirc v Celovec predavat, če bo od društva povabljen in ni drugače zadržan. Vsled tega je društvo prejelo sledeči odgovor, ki se v slovenski prestavi glasi:

„Št. 5579.

Slavnemu predstojništvu katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem, tukaj.

Vsled odloka vis. c. k. poljedelskega ministerstva od 3. t. m., št. 5961, in vsled odloka vis. c. k. deželnega predsedništva od dné 16. t. m., št. 550, se društvenemu predstojništvu gledé na njegovo, do vis. poljedelskega ministerstva obrnjeno ulogo od dné 30. marca t. l. naznanja, da imenovano ministerstvo nema nič proti temu, da pride deželni vladi v Ljubljani podredjeni kmetijski potovalni učitelj Gustav Pirc v Celovec, ako ga povabi katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem na svoj občni zbor dné 27. apr. 1892, ter ima tam strokoven govor o kmetijskem gospodarstvu, če omenjeni potovalni učitelj ni za isti čas že kam drugam priti obljubil. Celovški magistrat dné 18. aprila. Župana namestnik dr. Posch l. r.“

Društvo je tedaj zmagalo na veliko jezo in žalost Celovških mogotcev. Gospod tajnik Pirc je prišel in v obilnem številu zbrane kmete zopet prav izvrstno in lepo poučeval o umnem gospodarstvu. Stvar pa s tem še ni končana. Že na zboru dné 27. aprila je razgovor nanesel na kmetijsko družbo, kako malo prijazna da je Slovencem in da noče nič storiti za kmetijski pouk v slovenskem jeziku. Zato je posestnik Matija Butij iz Vočila predlagal naj se izreče zborova zahvala g. ministru Falkenhaynu in naj se sklene prošnja do visokega c. k. poljedelskega ministerstva, da bi blagovolilo kat.-polit. in gospodarskemu društvu za koroške Slovence nakloniti podporo v ta namen, da bi se časniku „Miru“ priskrbele redne priloge s kmetijskim poukom, da bi se tudi koroški Slovenci naučili umnega gospodarstva, kakoršno je potrebno v sedanjih za kmeta težavnih časih. Gospod podpredsednik Legat pa je rekel, da je ta predlog sicer vse hvale vreden, vendar je potrebno, da se ta stvar na vse strani dobro prevdari in premisli. Zato je Butijev predlog tako spremenil, da naj se odboru prepusti, da to stvar prevdari in potem po svoji previdnosti stori potrebne korake. Pri glasovanju je bil Butijev predlog v obliki, kakor jo je g. Legat priporočil, soglasno sprejet. Tedaj je zdaj stvar pri odboru. Tisti bo gotovo sestavil tako prošnjo do vis. c. k. poljedelskega ministerstva, kakor je za naše razmere najbolj koristno. Od gospoda ministra Falkenhayna, ki nam je že večkrat svojo pravicoljubnost pokazal, pa pričakujemo, da našo prošnjo uslišati, posebno ako jo podprejo gg. slovenski državni poslanci, ki nam še nikoli niso odrekli svoje pomoči.

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Večerna slavnostna „beseda“,) ktero je slovensko katoliško-politično in gospodarsko društvo priredilo na dan svojega občnega zbora, bila je prav sijajna. Vse točke so se izborno izvršile. Gospa Lendovšek, kteri se je poklonil lep šopek, in gospod operni pevec Jos. Nolli sta občinstvo kar očarala s svojim krasnim petjem. Gospodu Nolliju se je izročil lavorov venec z národnimi trakovi in primernim napisom. Stara pevska garda iz Ljubljane je bila kakor vselej na svojem mestu. Gospodična Legatova odlikovala se je v deklamaciji in v igranju na glasoviru ter žela burno pohvalo, godba pa je pod vodstvom g. kapelnika Summererja pridno in dobro svirala med drugim tudi slovenske národne pesmi. Ljudstva se je vse trlo, bilo je nad 500 oseb. Prostori so sicer veliki, pa so bili za ta slučaj vendar premajhni, kar pa navzoče v dobri volji nikakor ni motilo, če tudi je bil tak drenj, da je bilo komaj mogoče prestopati se. Naši nasprotniki pa nam niti tega nedolžnega veselja niso privoščili. Oba liberalna lista, Celovški in Beljaški, sta že nekaj dni prej jako surovo in ščuvalno pisala zoper to slavnost in se jej rogala. Beljaška „Deutsche Allgem. Zeitung“ se pa v št. 47. od 1. maja kar naravnost laže, ko piše, da je bila godba prisiljena, koroško koračnico (Kärntner-Marsch) v sredi prenehati, ker se Slovencem ni dopadla. Ta komad igrala je godba na izrečno željo in se je moral vsled burnega ploskanja celo ponavljati. Toliko nesramnim lažnjivcem v odgovor. S tako pisavo si nasprotna lista pač spoštovanja poštenih ljudij ne bota pridobila.

Iz Celovca. (Duhovni naraščaj za Koroško.) Nemško-liberalni listi so te dni s sveto (?) jezo ropotali zoper naša duhovska zavoda, zoper bogoslovsko semenišče in zoper Marijanišče. Hudo jih jezi, da je v bogoslovju preveč Slovencev in Čehov, v Marijanišču pa preveč Slovencev, kterim se dovoljuje, da smejo v prostih urah med seboj v svojem maternem jeziku se pogovarjati. Če pojde tako naprej, — zdihujejo liberalci — bode sčasoma na Koroškem vsa duhovščina češka in slovenska postala! To so pa vse puhle čenčarije in prazni marni. V bogoslovskem semenišču se letos pripravlja 51 mladenčev za duhovski stan in za pastirsko službo. Od teh je po národnosti 15 Slovencev, 16 Čehov in 20 Nemcev. Če so toraj nemški bogoslovci primeroma v manjšini, kdo je tega kriv? Mil. g. knezoškof bi radi vzeli v bogoslovje več nemških mladeničev, ko bi ti le priti hoteli; pa siliti jih škof ne morejo. Da nemški dijaki ne marajo ustopiti v bogoslovje, tega so liberalni listi sami krivi, ker duhovnike zmirom obirajo in grdijo; zato se mladenči bojijo, duhovski službi se posvetiti, če bi že prav veselje in poklic za to imeli, kar je pa tudi redko, ker se z liberalnim hujskanjem že v mladih srcih zatre verski čut. Če pa nemških bogoslovcev ni dobiti, morajo si škof pomagati, kakor gre, in jemljejo slovenske in češke bogoslovce, da bi se velikemu pomanjkanju dušnih pastirjev prej ko mogoče v okom prišlo. Da se pa slovenski dečki v Marijanišče sprejemajo, do tega imamo vendar tudi mi Slovenci pravico, saj so slovenske cerkve in fare za to napravo primeroma veliko več darovale, kakor nemške. Da so v obeh zavodih nekteri nadzorni duhovniki, ki znajo oba jezika, to je ja čisto prav in neobhodno treba. Če v Marijanišču slovenski dečki med seboj slovensko govorijo, kako jih bo nadzoroval trd Nemec, če niti ne razume, kaj govorijo. Da bi se jim pa v prostih urah slovensko govoriti prepovedalo, to bi bilo vendar pretrdo in neusmiljeno, pa tudi nespametno. Če pridejo kedaj med Slovence za dušne pastirje, bodo slovensko besedo pred vsako drugo potrebovali, zato se mora skrbeti, da je ne pozabijo.

Iz Kotmare vesi. (Zahvala slavnej družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Oglas pevskim zborom slovensko-koroškim.) Gledé velike važnosti in blagodejnega upliva slovenskega národnega petja na raznih ljudskih shodih, skušalo si je načelništvo podpisane podružnice pridobiti za podružnične shode sodelovanje kvarteta tukajšnjih vrlih cerkvenih pevcev. Podpisano načelništvo pa se je obrnilo s prošnjo tudi do slavne družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, da bi ona priskrbela podružnici najbolj navadnih slovenskih národnih pesmij, uglasbenih, ktere naj bi bile sodelujočim pevcem na razpolaganje. Slavno vodstvo je tudi našej prošnji res blagovoljno ustreglo, ter nam je poslalo popolnoma brezplačno lepo število (preko 70) napevov najboljših slovenskih pesmij, národnih, cerkvenih in nagrobnic, podružničnim pevcem v porabo. Načelništvo podružnice si šteje toraj v dolžnost, javno izreči slavnej družbi svojo najtoplejo zahvalo. — Poslalo pa se je nam od slavne družbe sv. Cirila in Metoda tudi še 12 iztisov lepe pesmi „Pesem koroških Slovencev“ (ktero je v najnovejšem času, posebno za koroške Slovence, uglasbil sloveči glasbenik v Ljubljani, A. Foerster, in ktero je založila družba sv. Cirila in Metoda) ter se je nam naročilo, razdeliti jo koroškim slovenskim pevcem. Na razpolaganje je imamo še 10 iztisov. Kdor jih želi imeti, naj se pri nas glasi.

Načelništvo podružnice „za Kotmaroves in okolico.“

Iz Št. Lenarta pri sedmih studencih. (Nov odlok c. k. okrajnega glavarstva Beljaškega.) Ker se je že v zadnjem „Miru“ omenil odlok ministerstva, s kterim je ovrglo priziv naše podružnice proti znanemu odloku okrajnega glavarstva, naj se objavi dobesedno ves ta odlok ne toliko zaradi njegove vsebine, kakor zaradi oblike, v kteri je pisan. Odlok se glasi:

Št. 7969.

Gospodu M. Wutti-ju, posestniku kot prvomestniku podružnice za Beljak in okolico družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Lenartu.

Visoka c. k. deželna vlada v Celovcu je z odlokom od 17. sušca 1892 št. 389 / praes. to le semkaj naznanila:

Visoko c. k. ministerstvo notranjih zadev vsled odloka od 12. t. m. št. 296 / M. J. pritožbi podružnice za Beljak in okolico družbe sv. Cirila in Metoda proti odloku c. k. deželne vlade od 29. novembra 1891, št. 1681 / praes., zadevajoč (prav: zadevajočemu ali ki zadeva) prepoved naznanjega vsporeda za družbin zbor na Ledenicah dné 25. okt. ni moglo ustreči in sicer iz teh-le razlogov:

Točke vsporeda onega zbora, katere je c. k. okr. glavarstvo prepovedalo, se niso strinjale z

družbenim namenom, kateri je v § 2. 1 družbenih pravil predpisan, in tudi ne s pripomočki v dosego družbenega namena, katere obsega § 2. 2 teh pravil.

Ako bi se bil ta vspored vršil, prekoračilo bi bilo društvo meje svojega po pravilih ji (mu) določenega področja; ker družba nikakor ne brez vsega druzega že vsled svojih družbenih pravil pravico ima, one v § 3. teh pravil naštete besede, shode itd. kateri služijo v dobavo denarnih, družbenih pomočkov, napravljati, ampak le sme omenjene besede itd. napravljati kakor vsak zasebni podjetnik ali kakor vsaka oseba, jeli ta pri družbi ali ne, to je le proti temu, da spolni poprej one postavne pogoje, kateri vežejo taka napravljanja.

V Beljaku, dné 4. aprila 1892.

C. k. okrajni glavar: Dr. Herrmann.

Mnogokrat sem že slišal naše nasprotnike trditi, da Slovenci ne razumejo slovensko pisanih odlokov. Ko sem bral ta odlok, videl sem, da je na tej trditvi naših nasprotnikov res nekaj resničnega. Le berite še enkrat razprto tiskane stavke! Ali ste jih razumeli? Gotovo ne; in zakaj ne? Zato, ker so popolnoma zveriženi in brezmiselno prestavljeni po nemškem izvirniku (originalu). Kdor nemškega jezika ne razume, temu ni mogoče, da bi razumel to kolobocijo.

Hvaležni smo visoki c. k. vladi, da je na našo prošnjo zaukazala c. k. okrajnemu glavarstvu, naj rešuje naše slovenske vloge v slovenskem jeziku; prositi pa moramo, da se namesti pri c. k. okrajnem glavarstvu v Beljaku tudi uradnik, ki bo popolnoma vešč slovenskemu jeziku, in ki ne bo pošiljal med svet take nespametne in nerazumljive kolobocije. Kdor hoče jesti slovenski kruh, naj se tudi slovenskega jezika nauči.

Izpod Dobrača. (C. k. okrajni glavar se še vedno zaganja v podružnico sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico.) Kakor je znano, prepovedal je okrajni glavar Beljaški pri shodu v Ledenicah petje, igro in poučne govore, trdeč, da podružnica nima pravice prirejati besede, koncerte itd. S to svojo trditvijo je okrajni glavar popolnoma pogorel; kajti visoko c. k. ministerstvo in visoka c. k. deželna vlada sta potrdili, da imajo podružnice, kakor vsak zasebni podjetnik pravico prirejati besede, igre, petje itd. Vprašanje je zdaj le še o tem, ali se smejo te besede itd. prirejati tudi med rednim (oficijelnim) zborovanjem, ali še le po končanem zborovanju. Zastopnik naše podružnice trdi, da spada v delokrog podružnic vse, kar se nahaja v vladno potrjenih pravilih, torej tudi v § 3. d. navedene besede, zabavni shodi, dramatične in druge dopuščene igre, berila in razlage. Vlada in ministerstvo pa trdita, da je delovanje vsakega društva omejeno edino le na namen, ki ga ima društvo po vladno potrjenih pravilih. O tem posebno važnem vprašanju bode razsodilo državno sodišče, do kterega se je obrnil naš zastopnik. Za podružnice pa je to vprašanje brez posebne važnosti; saj je pač vsejedno, ali se vršé igre, govori, petje itd. med rednim zborovanjem ali pa po končanem oficijelnem delu. Za podružnice velja torej tudi zanaprej pouk, ki se je priobčil v 2. številki letošnjega „Mira“. Ker pa okrajni glavar Beljaški s svojo prepovedjo ni dosegel svojega namena, tuhtal je nadalje, kako bi mogel naši podružnici do živega. In glejte! dné 28. aprila pozval je načelnika podružničnega, vrlega Wuttija, ter mu naznanil, da sme zanaprej naša podružnica zborovati edino le v Šent-Lenartu, kjer ima svoj sedež. — Ko se je podružnica pred 5. leti osnovala, izbralo se ji je nalašč ime „za Beljak in okolico“, da bi mogla delovati po vsej okolici Beljaškej. — To ime je vlada potrdila in v teku obstanka svojega imela je naša podružnica svoje zbore in shode v Št. Lenartu, na Vočilu, na Brnci, v Ločah, v Blačah, na Dravi, v Prošovicah in na Ledenicah. Nikdar še dozdaj ni prišlo okrajnemu glavarstvu na misel zategadelj oporekati načelništvu. Tudi gospod okrajni glavar dr. Herrmann dovoljeval je to že okoli 3 leta. Ker je zdaj naenkrat drugih mislij, razlagati si moremo to tako-le: 1. Dosedanje delovanje naše podružnice je bilo nepostavno, in potem c. k. okrajni glavar ni spolnjeval svojih dolžnostij, ker temu nepostavnemu delovanju ni ugovarjal. 2. Ali pa je bilo delovanje naše podružnice postavno in c. kr. okrajni glavar postopa zopet nepostavno, ker se po nepotrebnem zaganja v našo podružnico in kaže strast in strankarstvo, ki nikakor ne pristojata c. k. uradniku, kterega plačujejo tudi Slovenci. Načelništvo izročilo je tudi to stvar svojemu vrlemu zastopniku, gospodu dr. Dečku, ki bode že potrebno ukrenil. Hvala Bogu, da danes tudi koroški Slovenci nismo več uboge zapuščene „pare“.

Izpod Jepe. (Naročujte si „Kmetovalca“!) Dozdaj smo se slovenski kmetje navadno le držali vodila: „moli in delaj!“; a dandanes v času napredka, ko le tisti kaj veljá, ki v glavi kaj imá, treba je, da vsaj ob nedeljah in praznikih tudi marljivo prebiramo dobre in koristne knjige in liste. — S knjigami nas preskrbuje slavna „Družba sv. Mohorja“; vrli „Mir“ nas poučuje, kako se nam je boriti za svete naše pravice; potrebujemo le še list, ki nas bo poučeval, kako nam je mogoče zboljšati naše gospodarstvo, da se nam bo zagrelo tudi pod palcem. In glejte, ljubi moji tovariši, tak list je „Kmetovalec“. (Uradno glasilo c. k. kmetijske družbe vojvodine Kranjske.) Ureduje ga g. Gustav Pirc; in ta gospod, kakor ga poznamo po izvrstnih njegovih govorih v našem katoliško-političnem in gospodarskem društvu, je že sam najboljši porok, da je ta list izvrsten. In res, ni ga boljšega lista za priprosto ljudstvo in posebno za kmete, kakor je „Kmetovalec“. Ta list nam podaja mnogo izvrstnih poučnih spisov, ki so vsi pisani v lahko umljivem slovenskem jeziku. Med spisi, kar jih je dozdaj priobčenih v letošnjem letniku, ugajali so mi posebno spisi: „Gnoj“, „Umetno jajce z luknjo“, „Pridelovanje krme na njivah“, „Sredstvo pri brcanju konj“, „Smrekov prelec ali mniška“. V tem listu pa nahajamo tudi mnogo stvarij, o kterih ne izvemo ničesar iz drugih listov. Tako se n. pr. med tržnimi cenami redno nahajajo tudi cene sadja (suhih češpelj, orehov itd.), cene kož (govejih, telečjih, svinjskih, lisičjih, zajčjih itd). Zdaj nam dela za te reči navadno kupec sam ceno, kakoršno hoče. Posebno imeniten pa je v tem listu odstavek: „Vprašanja in odgovori“. Iz teh vprašanj in odgovorov se lahko vsakdo kaj nauči. Lahko pa tudi sam vprašaš, ako prideš v zadrego pri živini, čebelah, poljskih pridelkih ali kakoršni koli gospodarski stvari. Na vsako jasno vprašanje dobiš jasen odgovor, ki ti bo gotovo pomogel iz zadrege. Jako zanimive so gospodarske novice, poučni in potrebni so novi zakoni, ukazi in naredbe raznih ministrov, dobro došla so marsikterikrat tudi razna naznanila; posebno pa nam dobro služijo tako imenovana „mala naznanila“. Če hočeš kaj prodati, pa ne veš za kupca, ali želiš kaj kupiti, pa ne veš, kam bi se obrnil, vzameš lahko dopisnico in zapišeš na njo svojo željo. Dopisnico odpošlješ uredništvu in prihodnja številka „Kmetovalca“ bo tvojo željo razglasila dvakrat v letu brezplačno, ako si ud, sicer pa plačaš po 5 kr. za vrstico. Ako še omenim, da ima „Kmetovalec“ jako lepe podobe, s kterimi pojasnuje razne sicer težko razumljive stvari, in da mu je dodan kot brezplačna priloga „Vrtnar“, list s podobami za vrtnarstvo in sadjarstvo, mislim, da sem naštel zadosti v priporočilo tega izvrstnega lista. — „Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto, in za to znižano ceno dobivajo list vsled posebne naklonjenosti tudi koroški kmetje. Iz lastne izkušnje in popolnega prepričanja pa lahko rečem, da ti bode to, česar se boš iz lista naučil stoterno povrnilo ta borni goldinarček. — Še enkrat vam torej kličem, ljubi tovariši, naročujte si „Kmetovalca“! J-č, kmet.

Politični pregled.

Notranja politika se zdaj čudno obrača, in vlada je začela na Češkem v marsičem svojevoljno postopati, kakor ni bilo drugače pričakovati. Zdaj je veliko vpitja med Čehi, ker je pravosodni minister ukazal, naj se naredi v Teplicah nova okrajna sodnija. Minister Kuenburg je pa rekel levičarjem, da bo vlada naredila dve novi kresiji in še letos sodnijske okraje tako prenaredila, da bodo Nemci skupaj in Čehi skupaj. Čehi pravijo, da je to protipostavno, ker bi se moral prej vprašati češki deželni zbor. Drugi pa spet pravijo, da se bo cela stvar predložila češkemu zboru, kedar bo že dovršena, toraj ne vidijo v tem nič nepostavnega. Mi se v ta prepir ne bomo dosti mešali, toliko pa rečemo, da nismo prijatelji češkim Nemcem, ker poznamo njih oholost in nestrpljivost, vendar bi pa želeli, da se poštena sprava doseže, ali le tako, da bode ustreženo obema národnostima. Da bi pa nemška manjšina gospodovala nad češko večino, in na to je vsa sprava naperjena, tega zahtevati pa vendar ne bode smel noben pameten človek. — Zdaj je na Češkem vse zmešano in razburjeno in so Mladočehi v državnem zboru stavili celo predlog, naj se minister Schönborn na zatožno klop posadi. S tem pa, kakor je že naprej vse kazalo, nijso druzega dosegli, kakor nepotrebno besedovanje v zbornici in njih predlog se je z veliko večino zavrgel. S takim praznim ropotanjem pa tudi Čehi ne bodo nič dosegli, trpeli bomo pa z njimi tudi mi, ker vse kaže, da se vlada že zdaj zmirom bolj nemškim liberalcem približuje in njihovim željam vstrezati skuša. — Tudi nekaj Hrvatov iz Istre in Dalmacije je zdaj stopilo v zvezo z Mladočehi, ali ta jim ne bode veliko koristila. Slovenski poslanci se pa držijo še vedno nemških katoličanov in čeških plemenitašev, kteri oboji so pri cesarju in pri dvoru na dobrem glasu ter ložej kaj dosežejo, kakor Mladočehi. — V državnem zboru se zdaj pretresuje nova davčna postava. Potem pridejo na vrsto Dunajske prometne naprave, za ktere tirjajo od skupne države kar celih 42 milijonov, in pa postava o novem, zlatem denarju. Za to zlato veljavo se nekterim ljudem tako mudi, da je denarni minister bojda rekel, da poslanci ne pojdejo prej domu, dokler je ne potrdijo. Na to najbolj tišči ogerska vlada, in ker je znano, da na Ogerskem Judje gospodarijo, je lahko uganiti, komu bo zlata veljava največ koristila. Antisemiti (protijudovci) so odločno zoper zlato veljavo, ravno tako mnogi poslanci iz konservativnega kluba in Mladočehi. Vendar pa se je bati, da bo vlada svojo večino za zlati denar že dobila pri nemških liberalcih in pri Poljakih. Prvi so itak zmirom z Judi zvezani in z njih pomočjo izvoljeni, Poljakom se bo pa kaj vrglo, da bodo utihnili. — Zavolj profesorja Spinčiča, ki je bil ob službo djan, so interpelirali (vprašanje stavili do vlade) Mladočehi s Hrvati, Hohenwartov klub in antisemiti. Poslednji zahtevajo še službeno pragmatiko za uradnike, to je, posebno postavo, ki bi določevala natančno, kake dolžnosti in kake pravice imajo cesarski uradniki. — Govori se, da bo vojaški minister letos nekaj milijonov več zahteval. — Starčevičjanci (politična stranka med Hrvati) so imeli zborovanje na Reki. Sklenili so, da Srbov na Hrvaškem ni. Taki sklepi so smešni. Tudi Srbi pravijo, da Hrvatov ni, ampak da se le katoliški Srbi Hrvate imenujejo, Hrvatje pa pravijo, da Srbi na Hrvaškem in v Dalmaciji so le pravoslavni Hrvatje. Mi bi sodili, da če si kdo v glavo utepe, da je Srb ali da je Hrvat, mu te misli ne boš z lepa iz glave izbil. Sploh pa obžalujemo vse te prepire med Jugoslovani, ker resnica je, da sloga jači, nesloga pa tlači.

Italija zdihuje pod bremenom, kterega si je sama naložila. Revna dežela ne zmore denarja, da bi uzdrževala tako veliko vojaško moč, kakor jej naklada trodržavna zveza. Zato se govori, da bo poleti laški minister Rudini nemškemu cesarju, kterega bo s kraljem Humbertom obiskal, naravnost povedal, da Italija ne zmore več tega vojaškega bremena; naj se brž vojska začne, ali pa bo Italija od svojih obljub odstopila in svoje vojake domov poslala. — O nemirih se poroča iz Afganistana. — Sicer pa trepeta vsa zapadna Evropa od straha pred anarhisti (prekucuhi). V Parizu so tisto gostilnico v zrak razstrelili, v kteri je bil anarhist Ravachol vjet. Pet ljudij je bilo močno ranjenih; oštarica je od straha znorela. Porotniki so se zbali maščevanja anarhistov in si niso upali Ravachola na smrt obsoditi. Obsodili so njega in tovariša Simona na dosmrtno ječo. Sicer pa anarhisti zdaj tu, zdaj tam podkladajo dinamitne bombe in jih zažigajo po Francoskem, Laškem in Španjskem. Redarji jih lovijo in zapirajo, kterega dobijo v pest, pa jih še zmirom dovolj ostane, da ljudi strašijo. Tudi na Nemškem so jih začeli zapirati. Mnogi Slovenci bodo vprašali: kaj pa vendar hočejo ti anarhisti? Oni pravijo, da ni treba nobene gosposke, ne duhovne, ne posvetne. Vsaka oblast jim je zoperna. Oni pravijo, da naj ljudje kakor bratje med seboj živijo, potem ne bo treba ne sodnikov, ne žandarjev, ne bričev, ne vojakov, ne duhovnikov. Tega pa ne pomislijo, da hudobnih ljudij se na svetu nikoli ne bo zmanjkalo, vedno bodo na svetu sleparji, goljufi, tatovi in celó roparji. Zoper take ljudi bodo pa tudi gosposke vedno potrebne, da jih bodo strahovale in kaznovale.

Gospodarske stvari.

Krmi živino o pravem času. Da bode živina uspevala, treba je imeti posode, v kterih se daje krma, čiste; živini je dajati vedno enako mero krme, in gledati, da je hrana dobra, in da se krmi vedno ob istem času. Če je živinče vajeno, da dobi ob petih zjutraj prvikrat jesti, postane nemirno in razdraženo, če mora pol ali še celo eno uro dlje čakati, in zatorej mu krma tako dobro ne tekne. Če pa mora še dalje čakati, presestrada se živinče, hlastne poželjivo po krmi, premalo jo zveči in prehitro polni želodec, kar večkrat močno ovira prebavljanje. Če bi bilo daljše vzdržavanje n. pr. pri napolnjenji potrebno, naj se potem le polagoma začenja dajati poprejšnja hrana. Ravno tako napačno kakor prepozno je prezgodnje krmljenje, kar se večkrat prigodi. Živinčetu se ne ljubi še jesti, krmo le premete in nekaj je pokonča, ali se pa preobjé. Jako važno je zatorej, da se živina ob istem času, rekel bi isto minuto krmi. „Kmet.“

Novičar.

Na Koroškem. Kakor Globasniški, tako sta dobila tudi šolska soveta v Šmihelu in v Kazazah prepoved, da ne smeta po slovensko dopisovati na okrajni šolski sovet v Velikovcu. Šolski načelnik v Kazazah niti nemško ne zna, kdo ga bo potem prisilil k nemškemu uradovanju?! Pritožba se je naredila; bomo videli, kaj poreče minister. — Naš mil. g. knezoškof so bili po veliki noči v Rimu pri sv. Očetu. — Občina Globasnica je častno občanstvo podelila častitemu gospodu župniku Antonu Gabronu v Skočidolu. — Drevored, ki vodi iz Celovca na Križno goro, se bo odslej imenoval Radeckyjev drevored. — Vrbsko jezero je dobilo nov parnik po imenu „Helios“. — Vodja deželne bolnišnice v Celovcu dr. Krasnik je stopil v pokoj. — Dr. Ubl, znani prijatelj (?) Slovencev, vendar še ostane v deželnem šolskem sovetu. Poslalo ga je tje Celovško mesto. — Tirolec Ellmenreich iz Merana je kupil gostilno pri „Sandwirthu“ v Celovcu za 88.000 gld. — Blizo Celovca je v Glino skočil in smrt našel mesarski pomočnik Enzer. — V Celovcu se je ustrelil neki deželni brambovec. — Mizar Meitzinger iz Perave, Nemec, je prišel v Hovče v Vernberžki občini in v neki gostilni našel več ljudij, ki so med seboj slovensko govorili, med njimi tudi nekega Mozirja, na kterega je bil bojda ljubosumen. Slovensko govorjenje je Meitzingerja silno razkačilo, ker je mislil, da o njem kaj govorijo. Potegnil je nož in Mozirja tako oklal, da je drugo jutro umrl. Ko bi bil Meitzinger Slovenec, Mozir pa Nemec, to bi spet koroški liberalni listi upili o „političnem umoru“ ter nebo in pekel zoper Slovence ščuvali! — Neka ženska v Beljaku je zastrupila sebe in dva svoja otroka. — V Dravo je šel 68letni Janez Petrič iz Žihpolj. — Razpisani ste dve učiteljski službi v Št. Jurju pred Bleibergom in ena v Gorjah. Samo za drugo službo v Št. Jurju se tirja učitelj, ki je zmožen slovenščine! Za prvo službo in za slovenske Gorje pa bode dober nemški učitelj. Ali ni to narobe svet?

Na Kranjskem. „Pot v nebesa“ se imenuje molitvena knjiga, ki je že v 4. natisu izišla. Namenjena je v prvi vrsti za tretjerednike in se dobi v katoliški bukvarni v usnje vezana za 90 kr., z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. Tam se dobi tudi „Rafael“, molitvenik za odraščeno mladino, in mnogo drugih. — Hud vihar so imeli okoli Kranja. Podiral je kozolce, lomil drevje in več streh odnesel. — Sin je svojo mater ubil v Malem Korenu pri Krškem. — Okoli sto ljudij iz Kočevskega okraja je šlo v Ameriko. — Mrtvud je zadel nekega hlapca v Šiški, ki se je preveč žganja napil. — Pri Strugah je Jože Sigmon medveda ustrelil. Čeravno so medvedi vigredi medli, tehta žival vendar 265 funtov. — Pri Medvodah je utonila 3letna deklica. — Pri Dolu so mrtvega moža iz Save potegnili. Ker ima rano na glavi, mislijo, da je bil ubit in potem v Savo vržen.

Na Štajerskem. V Gradcu je bil neki Holzbauer sedem let po nedolžnem zaprt. Zavolj nekega umora so ga obsodili na dosmrtno ječo, zdaj se je pa zvedelo, da je nedolžen. — Pri sv. Ani je 18leten fant ustrelil neko šolarico. — Novo cerkev bodo zidali v Mariboru. Posvečena bo Mariji „Materi milosti“. — Celjski magistrat je dobil od ministerstva ukaz, da mora na slovenske vloge slovensko odgovarjati. — V Mariboru se je obesil čevljarski pomočnik Govedič. — Pogorel je Birkmayer v Konjicah. — V Gradcu je v Muro skočila neka 19letna deklina iz Hodiš, pa so jo še rešili. — V Dolgi Brdi pri Ponikvah je hotel brat brata ustreliti; k sreči ga ni zadel, potem je pa zbežal, ne ve se kam. — Most čez Dravo bodo zidali pri Vuzenici in Muti. — V Kravjeku pri Ločah je šel sin s sekiro nad očeta, ta pa je vzel puško in sina ustrelil. — Štirim gospodarjem je vse zgorelo v Gorici pri Cirkovcah. — Celjska posojilnica je imela lani prometa 1,275.560 gld., zadružnikov 2163, dobička 10.746 gld., založbe (rezerve) 50.000 gld. Lepe številke!

Na Primorskem. Veliko gadov je letos na Krasu in okoli Reke. — Gospod Mandič, urednik „Naše Sloge“ v Trstu, je bil zavolj nekega članka obsojen na 820 gld. globe. — V Trstu je neka Ana Babič s svetilnico padla, da se je petrolej po njej polil in začel goreti ter jo vso opekel. Umrla je v strašnih bolečinah.

Po drugih deželah. Na Dunaju se je neki vojak ustrelil, pa kroglja je zadela še njegovega tovariša, ki je blizo spal, in ga tudi umorila, tretjega je pa ranila in še le potem se zarila v steno. — V Parizu je propadla banka, ki ima 20 milijonov več dolgov, ko premoženja. Upravnih svetovalcev eden se je ustrelil, druzega so zaprli, dva sta pa ubežala. — Nekje na Češkem se je tale smešni dogodek pripetil: Neki dekli se je sanjalo od vraga in svetovali so jej, naj v loterijo stavi, in res je dobila okoli 700 gld. Ko denar prejme, nesla ga je precej v hranilnico. Njen gospodar pa se je neko noč v vraga našemil in se dekli prikazal rekoč: „Jutri pojdi v hranilnico in vzemi svoj denar ter ga imej doma, ker bom jaz o polnoči prišel in denar vzel. Ako denarja ne dobim, bom pa tebe v pekel odnesel.“ Dekla se je ustrašila in vsa objokana je šla drugo jutro po denar. Uradnikom se je nekaj preplašena zdela in tudi temu so se čudili, da je prišla po ves denar, ki ga je še le pred kratkim vložila. Izpraševali so jo tako dolgo, da jim je povedala, kaj je vrag naročil. Smejali so se na glas in rekli, da bo že eden denar tje prinesel, prej ko bo polnoči. Zvečer pa se je žandar v hišo skril. Ko je gospodar začel z verigami ropotati, ga je koj prijel in v ječo odpeljal. Tako je bil nazadnje le sam goljufan. — Hranilnica v Lincu je dala 100.000 gld. za delavske hiše. — V Petrogradu na Ruskem se je vnel mlin za smodnik in z groznim pokom v zrak razletel; 9 delavcev je mrtvih, okoli 20 ranjenih.

Javna zahvala.

Podpisani odbor šteje si v prijetno dolžnost, presrčno zahvaliti se č. g. tajniku c. k. kmetijske družbe kranjske, Gust. Pircu, za izvrstni njegov pouk, ki ga nam je podal pri shodu dné 27. aprila t. l. o gospodarstvu in poljedelstvu, potem velecenjenej gospej Lendovšekovej, č. g. opernemu pevcu Jos. Nolliju in čč. gg. pevcem iz Ljubljane za krasno petje, kakor tudi g. P. Lozarju še posebej za spremljevanje na glasoviru ter vsem drugim, ki so s sodelovanjem ali podporami pripomogli, da se je ta od društva prirejena slavnostna „Beseda“ navzlic slabemu vremenu tako nepričakovano sijajno in za slovenski národ na Koroškem častno izvršila. — Tudi posestniku hôtela pri „Sandwirtu, gosp. Simonu, izrekamo zahvalo, ker nam je v ta namen blagovolil prepustiti svoje lepe prostore in skrbel za dobro postrežbo.

V Celovcu, dné 3. maja 1892.

Odbor
katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Libeliče in okolico imela bode v nedeljo dné 15. maja ob $3^1/_2$ uri popoludne svoj **občni zbor** v Libeličah pri Čerabu z navadnim vsporedom. — K temu zborovanju vabi najuljudneje vse zavedne Slovence in Slovenke **odbor.**

Loterijske srečke od 30. aprila.

Linc	55	57	12	87	81
Trst	1	6	89	74	72

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne gld.	na birne kr.	na hektolitre gld.	na hektolitre kr.
pšenica	6	70	8	40
rž	5	60	7	—
ječmen	4	70	5	90
oves	2	50	3	10
hejda	4	75	5	40
turšica (sirk)	4	—	5	—
pšeno	6	80	8	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	30	2	10
deteljno seme	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 50 kr. do 2 gld. 80 kr., kislo 1 gld. 40 kr. do 2 gld. 20 kr., slama po 1 gld. 70 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 60 do 70 kr. kila, maslo in puter po 90 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Jurij Treffer
na novem trgu štev. 12 v Celovcu,
naslednik **L. Heilingerja** blizo Dorerjeve kavarne priporoča svojo **bogato zalogo glaževine, porcelana, ogledalov, svetilnic itd.** — Dober kup prevzame v delo ali popravo vsakovrstno glažarsko reč.

Janez Lerch v Pliberku
uljudno priporoča svojo čisto na novo urejeno
PILARNO
ter se bode potrudil svoje naročnike dobro in pošteno, pa tudi z najnižjimi cenami postreči.

Tovarniško zalogo
nepremočljivih oblačil in storjenih pogrinjal (plaht) ima
Janez Tschernitz v Celovcu.
Dunajske ulice (Wienergasse).
Dalje priporoča svojo veliko zalogo
raznega sukna in tkanin,
toskina, peruvijena,
kakor tudi
prtenine (platna) in kotenine
v raznih oblikah.
Prodaja vse na drobno in debelo po nizkih cenah.

2000 kosov v delu.
Za najboljši uspeh jamči
tovarna PH. MAYFARTH in dr.
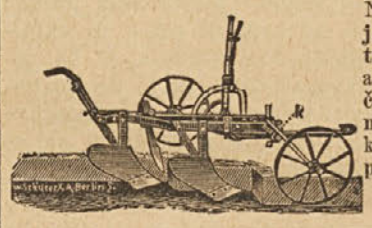
Normalni, patentirani, **jekleni plug; mlatilnice** na ročno gonjo ali pa na par; žitne **čistilnice; slamoreznice; mečkalnice** za krompir; **oljarnice; peči** s hranilnim ognjiščem za kuhinje in pranje.
PH. MAYFARTH in dr.
tovarna za stroje, poseben oddelek za vinarstvo in sadjarstvo,
na Dunaju II/1, Taborstrasse 76.
Ceniki zastonj. — Zastopniki se sprejmejo.

Stavbeni čas je tukaj!
Rihard Neumann
strešni krovec v Celovcu,
kosarnske ulice št. 10,
se priporoča p. n. velečastitim cerkvenim predstojništvom za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor: **kritje s škrlom** ali **opeko** in **poprave**; nadalje **popravlja** in **barva zvonike, pribija strelovode** po najnovejši metodi, poslednja na **premičnem stolčeku.**
Novi strešni krovi kakor tudi **poprave** na njih se izvršijo dobro in po ceni.
Za trpežnost se jamči

Tinktura za želodec,
ktero prireja **GABRIJEL PICCOLI**, lekarnar **„pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta,** je mehko, učinkujoče, delovanje **prebavnih organov urejajoče sredstvo, krepča želodec, ter pospešuje telesno odprtje.** — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 steklenicami velja gld. **1.36,** z 55 steklenicami, 5 kilogramov teže, velja gld. **5.26.** Poštnino plača naročnik. Po **15 kr.** stekleničico razprodajajo **lekarne v Celovcu** Thurnwald in Egger, v **Beljaku** dr. Kumpf in Scholz, v **Trbižu** Siegel.

Mizarska delavnica
z vsem orodjem se dá v najem (zakup). Najemnik se mora sam oskrbeti s potrebnimi pismi (dokumenti). Več pove Miha Hanin v Šmihelu nad Pliberkom.

Vsem svojim prejemalcem in znanim kmetovalcem po celem koroškem
naznanjam, da se bom **dné 1. maja 1892 preselil iz dosedanje prodajalnice „pri sladkornem klobuku“ Burggasse št. 12**
na stari trg štev. 19, četrta hiša od hranilnice, „pri zlatem vencu“.
Zahvalim se za dozdanjo zaupanje ter zagotavljam, da se bom vselej potrudil, postreči ljudem z dobrim in frišnim blagom po najnižjih cenah. Z odličnim spoštovanjem
FERDINAND MUSSI.

Lastnik in izdajatelj Gregor Einspieler, župnik Podkloštrom. — Odgovorni urednik Filip Haderlap. — Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.